

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2*

The Development of a Model for Experience-Enhancing Activities to Promote the Creative Problem-Solving Abilities of Early Childhood Children in the 2nd Kindergarten

พินญาดา จาบจินดา

Pinyada Jabjinda

โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส

Watpromjariyawat Municipality School, Thailand

Corresponding Author's E-mail: Pinyadajabjinda@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบเชิงทดลองแบบแผนการวิจัยเป็น The one-Group Pretest-Posttest Design กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส สังกัด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มี 5 ขั้นตอน 2) แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มี 24 กิจกรรม 3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ 1 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 (The PISAA Model) มี 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 5 การประเมินผล 2) เปรียบเทียบ E1/E2 กับเกณฑ์ 80/80 ประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 85.01/85.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ =13.60, $S.D.$ =1.63) เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ($\bar{X}$ =9.30, $S.D.$ =1.63) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดกิจกรรม; ความสามารถในการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์; เด็กปฐมวัย

*Received July 4, 2021; Revised January 24, 2022; Accepted March 8, 2022

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to study the basic information for the development of a model for experience-enhancing activities to promote the creative problem-solving abilities of early childhood children in the 2nd kindergarten; 2) to develop and explore efficiency of a model for experience-enhancing activities to promote the creative problem-solving abilities; and 3) to compare the creative problem-solving abilities. The study applied research and development (R&D) method by way of experimental research. A sample used in the study were the 2nd kindergarten children from class 2/1 of the 2nd semester per academic year B.E. 2562 of Watpromjariyawat Municipality School under Department of Education, Nakhon Sawan Municipality, in a total of 25 persons. The research instruments consisted of a model for experience-enhancing activities with 5 phases, a plan for experience-enhancing activities for the 2nd kindergarten children with 24 activities, and 1 creative problem-solving ability test. The research design was by way of a one-group pretest-posttest design. The statistic used for data analysis was the dependent sample t-test.

The study found the “PISAA” model which is a model for experience-enhancing activities to promote the creative problem-solving abilities of early childhood children in the 2nd kindergarten. The model consists of 5 phases which are: 1) The 1st phase is identifying the problems; 2) The 2nd phase is exploring the ideas; 3) The 3rd phase is choosing the strategy for problem-solving; 4) The 4th phase is the implementation; and 5) The 5th phase is the assessment. The model has an efficiency of 85.01/85.00, which is higher than the set criterion standard of 80/80. From the posttest, the creative problem-solving abilities are found to have a mean ($\bar{X}$) equal to 13.60 while the standard deviation (S.D.) is at 1.63, which are higher than the pre-test ($\bar{X}$ = 9.30, S.D. = 1.63), with a statistically significant difference at .05 level.

Keywords: Activity Model; Creative Problem-Solving Abilities; Early Childhood

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 18 ได้ระบุให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผนวกกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้งสถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในปี พ.ศ.2542 พร้อมทั้งประกาศว่า “การศึกษาปฐมวัย คือ การสร้างคนสร้างชาติ” โดยในมาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาซึ่งยึดหลักที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และในมาตรา 24 ได้กล่าวถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า ควรจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดของผู้เรียนและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงเพื่อผสมผสานความรู้อย่างสมดุล และจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนเกิดการ

เรียนรู้รอบด้านและประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (Ministry of Education, 1999) ตั้งแนวคิดที่กล่าวว่าการพัฒนาคนให้มีความสามารถอยู่ในสังคมอย่างสร้างสรรค์และมีความสุข จำต้องได้รับการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำหรับอนาคต ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการคิดวิจารณ์ ทักษะทางสังคม ทักษะการคิดสร้างสรรค์และทักษะการแก้ปัญหา Poompachart (2009) การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 คนที่จะอยู่ในโลกยุคใหม่ได้จึงต้องฝึกความสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหาเป็นทักษะที่จำเป็นต้องสร้างในเด็กไทยเพื่อให้เด็กไทยมีความสามารถในการเผชิญปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหาเกิดจากการฝึกทักษะการคิดเป็นพื้นฐาน เช่น ทักษะการคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยในการขยายกรอบความคิดไม่ยึดติดกับปัญหาหรือวิธีการแก้ปัญหาแบบเดิมๆ และคิดหาวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาแบบใหม่ๆ ให้เด็กได้เรียนรู้ว่าในหนึ่งปัญหาสามารถหาทางออกได้มากกว่าหนึ่งทาง การหาทางเลือกที่ดีที่สุดและเวลาที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา (Chareonwongsak, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ที่มุ่งให้เด็กมีความพร้อมในการพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัยให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับวัย การกระตุ้นประสบการณ์การเรียนรู้และมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกเป็นสำคัญซึ่งจะส่งผลให้สมองเรียนรู้ได้ถึงขีดสุดของศักยภาพ การกระตุ้นส่งเสริมพัฒนาการทางสมองเป็นสิ่งที่ต้องมีความสมดุลกัน เพราะสิ่งที่ต้องการสำหรับการพัฒนาด้านสติปัญญาและความคิด (Phithianuwat, 2009) ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนากระบวนการคิดและรวมถึงการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพด้วยการตัดสินใจอย่างไตร่ตรอง รอบคอบและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งที่ตนเองเลือกตลอดถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต Kulem (2012) โดยเฉพาะพัฒนาสติปัญญาด้วยการส่งเสริมการคิดจึงจำเป็นต้องมีการดำเนินนโยบายการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้และปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิด

รูปแบบการจัดกิจกรรมประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากช่วงปฐมวัยนั้นเป็นวัยที่เด็กเริ่มต้นพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เป็นวัยที่รับรู้และซึมซับประสบการณ์ ที่จะก่อให้เกิดความรู้ และยังเป็นความจำที่แปรเป็นจิตใต้สำนึกของเด็กเมื่อเติบโตขึ้นอีกด้วย (Piaget) กล่าวว่าการจัดประสบการณ์ให้เด็กนั้น เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในภาวะสมดุล ฝึกทำกิจกรรมตามลำพังและการรวมกลุ่ม เด็กจึงได้เรียนรู้จากกันและกัน การเรียนรู้ในลักษณะนี้น่าจะทำให้เกิดความเข้าใจกันได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครู เด็กได้มีประสบการณ์ตรง มีอิสระทางความคิด การแสดงออกและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกันจะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบายหรือเล่าให้ฟัง (Khanmanee et al. 2001) ซึ่งเป็นความสามารถที่มีอยู่ในตัวเด็ก ด้วยวัยนี้เป็นรากฐานของการพัฒนา หากจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถผ่านการปฏิบัติย่อมเป็นแนวทางการพัฒนาการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้ถูกวิธี ทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญาและการเรียนรู้ หากเด็กปฐมวัยได้รับการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษาอย่างถูกวิธีและมีคุณภาพย่อมเป็นการสร้างบุคคลคุณภาพให้แก่สังคม สามารถพัฒนาตนและสร้างสรรค์สังคมอย่างยั่งยืน ให้กับนักเรียนควบคู่ไปกับการให้ประสบการณ์ความรู้และปลูกฝังคุณธรรม การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้นักเรียนที่กำลังเติบโตซึ่งอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น สามารถแก้ปัญหา มีความคิดเป็นของตนเอง มีภาวะผู้นำและสามารถทำงานได้อย่างยืดหยุ่น (Chuchat, 2008) จะเห็นได้ว่าการคิดแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสามารถที่นำมาใช้ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และเป็นความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียน ที่ทุกฝ่ายต้องร่วมพัฒนาและส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้เติบโตเป็นผู้มีความสามารถในการเรียนรู้และใช้สติปัญญา ผ่านการคิดอย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่

เด็กปฐมวัยซึ่งมีความพร้อมทางสติปัญญาทั้งการคิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่สามารถเสริมสร้างได้ หากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติการเรียนรู้ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาให้เป็นไปอย่างเหมาะสม Wongyai (2009) ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิดที่กล่าวไว้ว่าครูควรมีความตระหนักเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและวิธีสอนให้เด็กคิดแก้ปัญหาเป็นและโดยทั่วไปพบว่าการสอนทักษะการคิดแก้ปัญหาโดยตรงยังทำกันน้อยมาก ครูส่วนใหญ่มักเน้นการเรียนการสอนที่ยึดเนื้อหาวิชามากกว่าการสอนกระบวนการแก้ปัญหา วิธีการสอนของครูยังคงเป็นไปในรูปแบบเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ การเสริมสร้างและพัฒนาการคิดให้แก่เด็กยังมิได้บรรลุผลอย่างแท้จริงในทางปฏิบัติ เพราะเด็กส่วนใหญ่ยังคงเรียนรู้ด้วยวิธีการจดจำและท่องจำให้ได้มากกว่าสามารถวิเคราะห์เนื้อหาสาระสิ่งที่เรียนรู้ได้ นอกจากนี้การสอนเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาการคิดให้กับเด็กยังมิได้มีการปฏิบัติอย่างจริงจังในโรงเรียนอันเนื่องมาจากการไม่เข้าใจในวิธีการสอนตลอดจนไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาให้กับเด็ก เนื่องจากปัญหาต่างๆ เหล่านี้ซึ่งทำให้เด็กขาดทักษะการคิด การแก้ปัญหาและจะส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก Susaraj (2008) แนวทางปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พุทธศักราช 2552-2561) ที่กำหนดเป้าหมายมุ่งพัฒนาให้เด็กไทยยุคใหม่แต่ละบุคคลที่ผ่านการศึกษามีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ มินิสยัฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและมีแสวงหาความรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้อย่างเป็นกัลยาณมิตรและสามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ความสามารถในการแก้ปัญหายังสร้างสรรค์เป็นการคิดที่สำคัญที่ต้องอาศัยทั้งองค์ประกอบของ การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งนับเป็นความสามารถทางสติปัญญาที่ต้องอาศัยการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายงานเกี่ยวกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อธิบายว่าในอนาคตข้างหน้าโรงเรียนที่ไม่ใส่ใจกับการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการคิดที่มีคุณภาพ ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิจารณ์ และการคิดแก้ปัญหา ด้วยกระบวนการสอนคิดอย่างมีคุณภาพที่ต่องานนี้เป็นส่วนประกอบสำคัญของการสร้างสรรค์การเปลี่ยนแปลงในทางบวกของการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้มีรายงานประเมินผลการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องมีการปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างรอบด้านโดยเฉพาะพัฒนาสติปัญญาด้วยการส่งเสริมการคิด จึงจำต้องมีการดำเนินนโยบายการจัดการเรียนรู้ปฐมวัยเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ และปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดเนื่องจากพบว่า พัฒนสติปัญญาของเด็กปฐมวัย เป็นด้านที่มีผลการประเมินต้องปรับปรุงสูงสุด การติดตามและประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 พบว่าโอกาสในการได้รับการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 90 มีแนวโน้มลดลงเรื่อย (Wongvanich and Wiratchai, 2005) จะเห็นได้ว่าการคิดแก้ปัญหายังสร้างสรรค์นับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาด้านสติปัญญาของเด็ก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา กระบวนการที่จะฝึกให้เด็กคิดค้นวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาในภาวะการณ์ต่างๆ ยังมีไม่มากพอและยังไม่เข้มข้น Sinlarat (2012) ไม่ตอบสนองต่อกระบวนการพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเรียนการสอนที่เน้นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางเน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาโดยละเลยการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพอันเป็นผล ทำให้ผู้เรียนมีความรู้แต่ไม่มีความคิด ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์โดยใช้เกมฝึกทักษะการคิดสามารถพูดคุยกแลกเปลี่ยนสิ่งที่ตนคิด โดยการเชื่อมโยงประสบการณ์ในชีวิตประจำวันสู่ความสัมพันธ์กับสิ่งต่างๆ พร้อมหาเหตุผลมาสนับสนุนความคิดนั้นๆ

แม้ว่าในบางครั้งจะมีการโต้แย้งกันแต่ก็พร้อมที่จะรับฟังความขัดแย้งนั้น ทำให้เกิดพัฒนาการตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีความคิดที่ชัดเจนจะเห็นได้ว่าหลังการใช้เกมฝึกทักษะการคิดรวมถึง Phakamas (2011) ผลการวิจัยความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย มีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทยมีการเพิ่มจากพื้นฐานเดิมร้อยละ 25.63 และ Sornsing (2016) ผลการวิจัยพบว่าหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับดี ถึงแม้ว่าการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไม่ได้ระบุไว้ชัดเจนในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แต่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ถือเป็นความสามารถทางสติปัญญา ด้านการคิดรูปแบบหนึ่งประกอบด้วยการแก้ปัญหา (Problem Solving) และการสร้างสรรค์ (Creative) ที่สามารถฝึกเพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วยข้อค้นพบที่ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนซึ่งคนในอนาคตควรมี ในขณะที่เด็กปฐมวัยซึ่งมีความพร้อมทางสติปัญญาทั้งการคิดแก้ปัญหาและคิดสร้างสรรค์ที่สามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่สามารถเสริมสร้างได้ หากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่สอดคล้องกับวัยและธรรมชาติการเรียนรู้ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย รูปแบบการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และแนวคิด การดำเนินการวิจัยและพัฒนา มาสร้างเป็นรูปแบบกระบวนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 (The PISAA Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Problem Finding) ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด (Idea Finding) ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา (Strategy Finding) ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Action Finding) และขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment Finding) เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้คิดแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ซึ่งจะช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้รูปแบบวิจัยแบบเชิงทดลอง (Pre Experimented Design) โดยประยุกต์ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างมีการทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 (The One – Group Pretest – Posttest Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนประกอบด้วย 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สภาพปัจจุบันและการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินการ คือ สภาพและข้อมูลพื้นฐานการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาหาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยการร่างรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ (The PISAA Model) ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา, ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด, ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา, ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติและขั้นที่ 5 การประเมินผล ผลที่ได้รับจากการดำเนินการได้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ไปใช้กับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยวาส สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ มี 5 ขั้นตอน แผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มี 24 กิจกรรม และแบบทดสอบวัดความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 1 ชุด ผลที่ได้รับจากการดำเนินการได้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลประมวลผล วิเคราะห์โดยใช้สถิติ แปลผลผลคือมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

การประเมินและปรับปรุง แก้ไขการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยศึกษาความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลที่ได้รับจากการดำเนินการได้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่สมบูรณ์

ผลการวิจัย

ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 พบว่า พื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย

ข้อมูลพื้นฐานเอกสารและข้อมูลพื้นฐานบุคคลสามารถกำหนดเป็นนิยาม องค์ประกอบ และพฤติกรรมในแต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงการรับรู้การทำความเข้าใจกับปัญหาและการคิดหาเหตุผลเพื่อแสวงหาทางเลือกมาปฏิบัติในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน โดยการกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยคิดและตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการระดมสมอง ครูปฐมวัยและเด็กปฐมวัย มีส่วนร่วม ในกิจกรรมสร้างสรรค์โดยครูสามารถเป็นผู้กำหนดกรอบของคำถามในการระดมสมองเพื่อให้เกิดทิศทาง ในการค้นหาและได้มาซึ่งคำตอบตามวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าให้เด็กปฐมวัยคิดวางแผนและลงมือปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยตนเองมีหลากหลายใช้หลายวิธี เหมาะสมกับวัยเด็กปฐมวัยโดยมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่แปลกใหม่ สีสันสวยงามประกอบกับการสร้างสถานการณ์จำลองโดยใช้เหตุการณ์เกี่ยวกับชีวิตประจำวันเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้แก้ปัญหาจากประสบการณ์ตรง มีการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในห้องเรียนสม่ำเสมอเพื่อสร้างแรงจูงใจเด็กปฐมวัย ได้เกิดคำถามและต้องการค้นหาคำตอบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 พบว่า การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามรูปแบบ (The PISAA Model) 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา, ขั้นที่ 2 ค้นหาความคิด, ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา, ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติและขั้นที่ 5 การประเมินผล และรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์มีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.01/85.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}$ =13.60, $S.D.$ =1.63) เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ($\bar{X}$ =9.30, $S.D.$ =1.63) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เป็นการใช้นวัตกรรมดำเนินการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ด้วยการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methods) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Methods) เนื่องจากตัวแปรส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำเป็นต้องอาศัยทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์และการศึกษาโดยการสังเกตพฤติกรรม Nilphan (2009) ดังนั้นเพื่อให้ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างชัดเจน จึงต้องอาศัยข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพโดยใช้แบบแผนการวิจัยกำหนดกลุ่มควบคุม ทดสอบก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ต่อเนื่องตามเวลาที่กำหนด

จากกรอบแนวคิดในการวิจัยดังกล่าว นำมาบูรณาการสร้างเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส สำนักการศึกษา เทศบาลนครนครสวรรค์ ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1

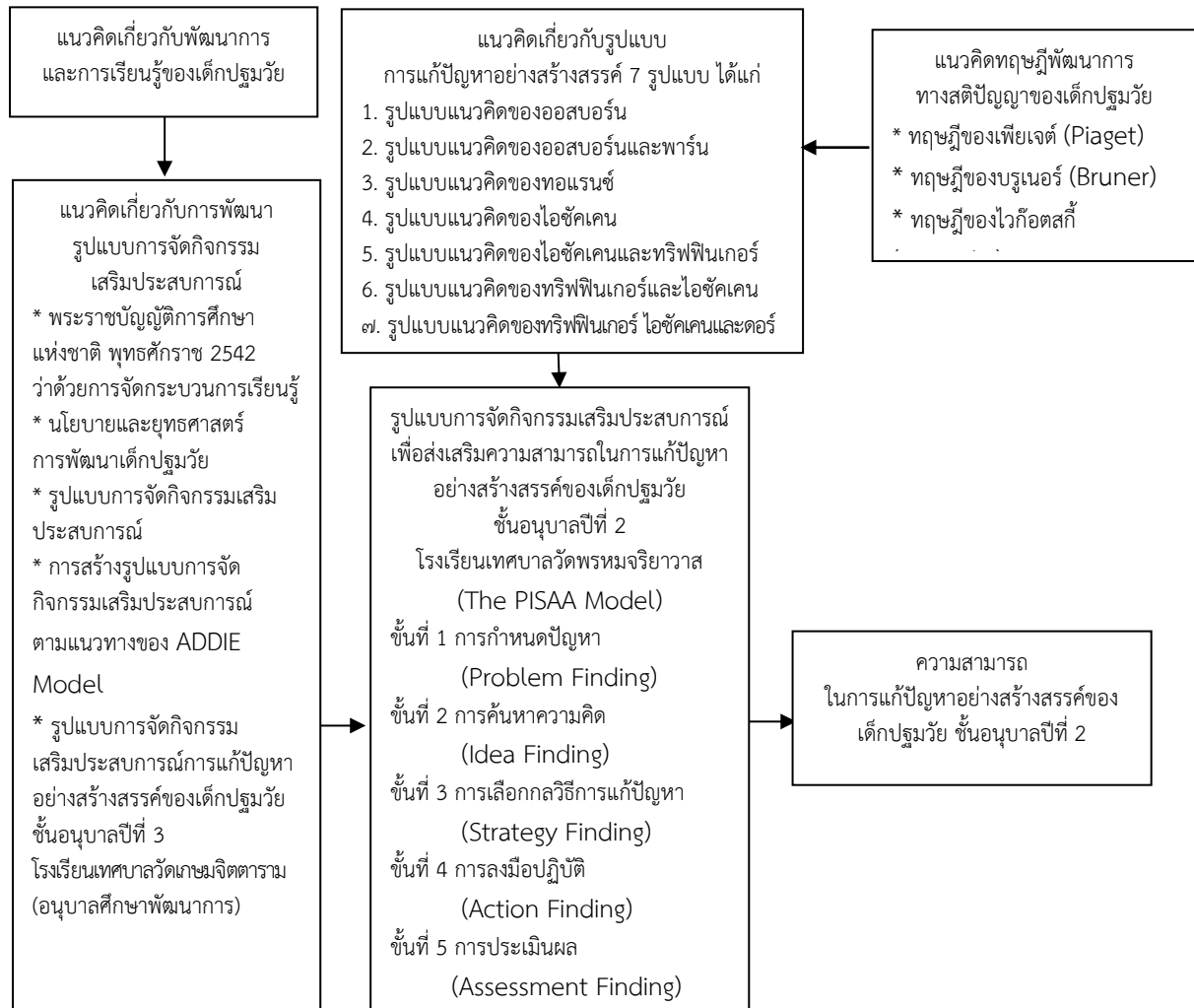

Diagram 1: Research model

รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยความเป็นมาและความสำคัญ หลักการและแนวคิดพื้นฐาน วัตถุประสงค์ รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส ขั้นตอนของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส การประเมินผล พฤติกรรมบ่งชี้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส ไปใช้โดยกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ คิดหาเหตุผลในการนำความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่มีอยู่ตามระดับพัฒนาการมาใช้ในการแก้ปัญหา ด้วยวิธีการซึ่งเป็นของตนเอง มีลักษณะแปลกใหม่ต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิมหรือมีวิธีในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากกว่าหนึ่งแนวคิดหรือหนึ่งวิธีจนได้ผลการค้นพบว่าเป็นวิธีการที่สามารถใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ

เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส โดยเรียงลำดับเนื้อหากิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ใช้เวลาทั้งหมด 16 สัปดาห์ จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ 24 กิจกรรมย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 น้ำสมุนไพรเพื่อสุขภาพ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ขนมไทยแสนอร่อย ตามรูปแบบ (The PISAA Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Problem Finding) หมายถึง การสังเกต สำรวจ รับรู้และทำความเข้าใจในสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อม แล้วนำมาสรุปสิ่งที่เป็นปัญหาและสาเหตุของปัญหา

ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด (Idea Finding) หมายถึง การสืบค้น การเก็บรวบรวมข้อมูลและการคิดที่เป็นไปได้สำหรับการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา (Strategy Finding) หมายถึง การนำความคิดและเหตุผลมาตัดสินใจเลือกวิธีและวางแผนการแก้ปัญหาตามลำดับขั้น

ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Action Finding) หมายถึง การปฏิบัติตามลำดับขั้นของวิธีการแก้ปัญหาตามที่ได้วางแผนไว้

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment Finding) หมายถึง การนำเสนอผลที่ได้จากการลงมือปฏิบัติมาอธิบายหรือแสดงว่าเป็นวิธีการที่สามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และมีประโยชน์อย่างไร

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เป็นประโยชน์สำหรับครูปฐมวัย ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ให้สอดคล้องกับบริบทในการจัดการศึกษาปฐมวัย

2. เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส ให้กับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งภาครัฐและเอกชน

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ปัจจัยด้านนักเรียน เด็กได้ทำตามความสามารถ ความถนัด และความชื่นชอบของตนเอง มุ่งมั่นฝึกฝนจนทำให้เกิดความชำนาญ และมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2. ปัจจัยด้านผู้สอน มีความตระหนักและให้ความสำคัญต่อความสามารถของเด็กปฐมวัย ส่งเสริมเด็กอย่างเต็มที่

3. ปัจจัยด้านผู้บริหาร เห็นความสำคัญต่อการส่งเสริมความสามารถของเด็ก ให้ขวัญกำลังใจ ติดตามผลการดำเนินงาน และส่งเสริมให้ครูหาความรู้เพิ่มเติม และสนับสนุนงบประมาณ

4. ปัจจัยด้านผู้ปกครอง สนับสนุนเด็กให้แสดงออกอย่างเต็มที่ ให้กำลังใจในการปฏิบัติตามกิจกรรมที่วางไว้ และเป็นกำลังใจให้เด็กในทุกกิจกรรม

อภิปรายผลการวิจัย

ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่าการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ที่ต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับบุคคลในสังคม การเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการดำรงชีวิตต้องได้รับการแก้ไขด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ผ่านการคิดอย่างสร้างสรรค์ ย่อมทำให้ผลการแก้ปัญหาเกิดประโยชน์และตอบสนองความต้องการได้ตามเป้าหมาย เพียเจต์ (Piaget) มีความเชื่อว่าคำตอบที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัยไม่สำคัญเท่ากับเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังของคำตอบ ความเข้าใจของเด็กปฐมวัยต่อความคิดรวบยอดต่างๆ มีความสัมพันธ์กับความฉลาดของมนุษย์ การให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์เป็นปัจจัยสำคัญของความฉลาด สอดคล้องกับ Thamboworn (2008) พบว่าการสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีความคิดเชิงก้าวหน้าที่ไม่ต้องการคำตอบที่ถูกต้อง ฝึกให้เด็กปฐมวัยได้แก้ปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายและสร้างสรรค์ด้วยกิจกรรมที่สมองของเด็กมีความสุขสนุกสนานผ่านกิจกรรมการปฏิบัติ การสำรวจ การสร้างสรรค์ การแสดงความคิดเห็นและการทำนาย โดยให้เด็กปฐมวัยมีส่วนในการทำงานและการอภิปราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์มีความเหมาะสมและสอดคล้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37, S.D.=0.51$) ซึ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ตามรูปแบบ (The PISAA Model) และรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 พบว่ามีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 85.01/85.00 สอดคล้องกับ Kulem (2012) พบว่ารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักเพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยมีประสิทธิภาพ 83.20/82.60 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ($\bar{X}=13.60, S.D.=1.63$) เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ($\bar{X}=9.30, S.D.=1.63$) แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ Samichit (2008) พบว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ด้วยกระบวนการวิจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ Sornsing (2016) พบว่าหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษา เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้เกมการศึกษาเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในภาพรวม อยู่ในระดับดี

สรุป

ในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส สำนักงานศึกษาเทศบาลนครนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยโดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการศึกษาข้อมูล

พื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลพื้นฐานเอกสารและข้อมูลพื้นฐานบุคคลสามารถกำหนดเป็นนิยามองค์ประกอบและพฤติกรรมในแต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์และแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พบว่าพฤติกรรมที่แสดงถึงการรับรู้การทำความเข้าใจกับปัญหาและการคิดหาเหตุผลเพื่อแสวงหาทางเลือกมาปฏิบัติในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ความสามารถด้านความรู้ความเข้าใจปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการใช้คำถาม การอธิบายและบอกสิ่งที่ปัญหาในลักษณะแปลกใหม่ ต่างจากที่พบหรือมีอยู่เดิมและอธิบายสาเหตุของปัญหามากกว่าหนึ่งแนวคิด ด้านที่ 2 ความสามารถด้านการสืบค้นข้อมูลในการแก้ปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสมากกว่าหนึ่งอย่างในการสืบค้นข้อมูลและการนำเสนอผลการสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการและเหตุผลที่มากกว่าหนึ่งวิธีหรือหนึ่งแนวคิด ด้านที่ 3 ความสามารถด้านการนำเสนอวิธีในการแก้ปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการนำเสนอวิธีการในการแก้ปัญหาที่เป็นของตนเอง มีความแปลกใหม่ ต่างจากที่พบหรือมีอยู่เดิมและอธิบายขั้นตอนการแก้ปัญหาได้ตามลำดับ ด้านที่ 4 ความสามารถด้านการปฏิบัติในการแก้ปัญหา หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลายมากกว่าหนึ่งวิธีตามวิธีและขั้นตอนที่วางแผนไว้ ด้านที่ 5 ความสามารถด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นของตนเอง มีความแปลกใหม่ ต่างจากที่พบหรือมีอยู่เดิมและอธิบายข้อสรุปถึงการนำผลการปฏิบัติมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์มากกว่าหนึ่งวิธีหรือหนึ่งแนวคิดแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยการกระตุ้นให้เด็กปฐมวัย คิดและตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอ กิจกรรมการระดมสมอง ครูปฐมวัย และเด็กปฐมวัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์โดยครูสามารถเป็นผู้กำหนดกรอบของคำถามในการระดมสมองเพื่อให้เกิดทิศทางในการค้นหาและได้มา ซึ่งคำตอบตามวัตถุประสงค์ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า การสร้างแรงจูงใจเด็กปฐมวัยได้เกิดคำถามและต้องการค้นหาคำตอบในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยใช้จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ คิดหาเหตุผล ในการนำความรู้ทักษะและประสบการณ์ที่มีอยู่ตามระดับพัฒนาการมาใช้ในการแก้ปัญหาด้วยวิธีการซึ่งเป็นของตนเอง มีลักษณะแปลกใหม่ต่างจากสิ่งที่มีอยู่เดิมและหรือมีวิธีในการแก้ปัญหาที่หลากหลายมากกว่าหนึ่งแนวคิดหรือหนึ่งวิธีจนได้ผลการค้นพบว่าเป็นวิธีการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส ตามรูปแบบ (The PISAA Model) 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา (Problem Finding) ขั้นที่ 2 การค้นหาความคิด (Idea Finding) ขั้นที่ 3 การเลือกกลวิธีการแก้ปัญหา (Strategy Finding) ขั้นที่ 4 การลงมือปฏิบัติ (Action Finding) หมายถึง การปฏิบัติตามลำดับขั้นของวิธีการแก้ปัญหามาที่ได้วางแผนไว้ ขั้นที่ 5 การประเมินผล (Assessment Finding) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดพรหมจริยาวาส แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เป็นแนวคิดใหม่ที่จำเป็นต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นกับบุคคลในสังคม การเผชิญปัญหาและอุปสรรคในการดำรงชีวิตต้องได้รับการแก้ไขด้วยกระบวนการหรือวิธีการที่ผ่านการคิดอย่างสร้างสรรค์ ย่อมทำให้ผลการแก้ปัญหาเกิดประโยชน์และตอบสนองความต้องการได้ตามเป้าหมาย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ กำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของ เด็กปฐมวัย ด้วยการให้ความรู้และการปฏิบัติแก่ ผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการทดลองใช้รูปแบบโดยประเมินความสามารถแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ ครูปฐมวัยควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อย่างละเอียดให้ครบทุกขั้นตอนและอาจมีการขยายผลความรู้ความเข้าใจไปสู่ครูปฐมวัยทั้งภายในและนอกสถานศึกษา

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 หลังการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยอาสา มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรมเสริม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ จัดทำคู่มือครูสำหรับรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ครูปฐมวัยสามารถศึกษาและเข้าใจง่าย อีกทั้งมีการกำหนดแนวทางการฝึกอบรมครูปฐมวัยทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ความสามารถในการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์และความคิดเห็นที่ดีต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรทำการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วม

2.3 ควรทำการศึกษาารูปแบบการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยศึกษาตัวแปรที่อาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เช่น การศึกษา อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กปฐมวัย เป็นต้น

References

- Chareonwongsak, K. (2007). *Factors Affecting the Efficiency and Effectiveness of Management of the Organization*. Bangkok: S. Asia Place.
- Chuchat, S. (2008). *Demonstration SWU. Winner of the Gold Medal for the World's Creativity in Korea*. Bangkok: Srinakharinwirot University. Prasarnmit.
- Khamanee, T. et al. (2010). *Pedagogical Science. Body of Knowledge for Organizing Effective Learning Processes*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.
- Kulem, S. (2012). *Development of Problem-Based Learning Experience Model. To Develop Problem Solving Abilities of Early Childhood Children*. (Research Report). Songkhla: Thaksin University.
- Ministry of Education. (2002). *National Education Act 1999 and Its Amendments*. Bangkok: Teachers Council of Ladprao.
- Nilphan, M. (2009). *Educational Research Methods. Nakhon Pathom Childhood*: Silpakorn University Printing House.
- Phakamas, D. (2011). *The Ability to Solve Problems of Early Childhood Children Who Received Thai Dessert Cooking Activities*. (Master's Thesis). Srinakharinwirot University Prasarnmit. Bangkok.
- Phithianuwat, S. (2009). *Scientific Method of Evaluating Science of Value*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.
- Poompachatt, P. (2009). *Development of a Model for Creating Creative Problem-Solving Experiences for Early Childhood*. (Doctoral Dissertation). Graduate School: Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Samichit, N. (2008). *Development of Problem-Solving Ability of Early Childhood by Providing Experience Through Research Proves*. (Master's Thesis). Graduate School: Silpakorn University. Nakhon Pathom.
- Sinlarat, P. (2012). *Curriculum and Teaching Management*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.
- Sornsing, R. (2016). *Development of Problem-Solving Ability of Early Childhood Using Educational Games*. (Master's Thesis). Program and Teaching Areas Pibulsongkram Rajabhat University. Phitsanulok.
- Susaraj, P. (2008). *Thinking Development*. Bangkok: 9119 Printing Techniques.
- Thamboworn, N. (2008). *Early Childhood Education Program*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.
- Wongvanit, S., & Wiratchai, N. (2005). *Research and Development for Whole School Reform*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.
- Wongyai, W. (2009). *Comprehensive Curriculum Development*. Bangkok: Printing House of Chulalongkorn University.